

RP 110/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av fängelselagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att fängelselagen ändras. Enligt propositionen ska uppgifterna vid inledande av verkställigheten av fängelsestraff koncentreras till Brottspåföljdsmyndigheten. För närvarande sköts en del av uppgifterna av utsokningsväsendet.

Samtidigt föreslås att bestämmelserna om uppskov preciseras och att beslutanderätten överförs på Brottspåföljdsmyndigheten.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2015 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 mars 2015.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 INLEDNING.....	3
2 NULÄGE	3
2.1 Lagstiftning och praxis.....	3
Allmänt om verkställigheten av domar	3
Verkställighet av fängelsestraff.....	3
Verkställighet av förvandlingsstraff för böter	5
Verkställighet av samhällspåföljder	5
Uppskov med verkställigheten av fängelsestraff och förvandlingsstraff för böter....	6
2.2 Lagstiftning i de övriga nordiska länderna.....	6
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	7
3.1 Målsättning.....	7
3.2 Bedömning av nuläget och de viktigaste förslagen.....	7
Verkställighet av fängelsestraff.....	8
Verkställighet av förvandlingsstraff för böter	9
Verkställighet av samhällspåföljder	9
Uppskov med verkställigheten av fängelsestraff och förvandlingsstraff för böter....	9
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	10
4.1 Ekonomiska konsekvenser	10
4.2 Konsekvenser för myndigheterna	11
4.3 Samhälleliga konsekvenser	11
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	12
6 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	12
DETALJMOTIVERING	13
1 LAGFÖRSLAG	13
2 kap. Inledande av verkställighet	13
4 kap. Ankomst till ett fängelse och placering i fängelset	15
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	17
3 IKRAFTTRÄDANDE	17
4 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	17
LAGFÖRSLAG	18
Lag om ändring av fängelselagen.....	18
BILAGA	21
PARALLELLTEXT	21
Lag om ändring av fängelselagen.....	21

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Brottspåföljdsmyndigheten har i uppgift att verkställa straff och häktning. Vid sidan av verkställigheten av fängelsestraff och förvandlingsstraff för böter omfattar dess uppgifter dessutom verkställigheten av ungdomsstraff, samhällstjänst och övervakningsstraff, övervakningen av fångar under övervakad frihet på prov och villkorligt frigivna samt övervakningen av villkorligt fängelse för unga. För verkställigheten av bötesstraff svarar Rättsregistercentralen.

Utsökningsväsendet har å sin sida i uppgift att verkställa skyldigheter som har förelagts i domar eller andra utsökningsgrunder och att driva in direkt utsökningsbara fordringar genom att utöva offentlig makt och i sista hand genom att vidta tvångsåtgärder. Utöver ovan nämnda uppgifter har utsökningsväsendet också uppgifter som hänför sig till inledande av verkställigheten av domar.

För närvarande fördelar sig uppgifterna vid inledande av verkställigheten av straff på både Brottspåföljdsmyndigheten och utsökningsväsendet. I fråga om en del samhällspåföljder ankommer uppgifterna vid inledande av verkställigheten helt och hållet på Brottspåföljdsmyndigheten. Vid inledande av avtjänandet av fängelsestraff omfattar utmätningssmannens uppgifter att kontakta den dömda och att förordna den dömda att anmäla sig hos fängelset. Brottspåföljdsmyndigheten har i uppgift att fatta beslut om den dömdes placering i fängelse och efterlysning av den dömda.

Att uppgifterna vid inledande av avtjänandet av straff ankommer delvis på två olika myndigheter leder till att inledandet av verkställigheten omfattar många moment och kräver onödigt mycket resurser. För att effektivisera såväl användningen av myndighetsresurserna som processerna är det ändamålsenligt att uppgifterna vid inledande av verkställighet koncentreras till en myndighet.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Allmänt om verkställigheten av domar

Brottspåföljdsmyndigheten och utsökningsväsendet hör båda till justitieministeriets förvaltningsområde. Justitieministeriet svarar för den strategiska styrningen av och allokeringen av resurser till vardera myndigheten. Brottspåföljdsmyndigheten styrs av ministeriets kriminalpolitiska avdelning. För styrningen av utsökningsväsendet svarar justitieförvaltningsavdelningen vid ministeriet.

Domarna från domstolarna förmedlas till Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet via elektronisk dataöverföring från registret över avgöranden och meddelanden om avgöranden i justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem. Vid Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet fungerar rättsenheten som verkställande organ. Rättsenheten tar emot domarna, reder ut såväl domarnas verkställbarhet som den dömdes vistelseort och sänder domarna för verkställighet till fängelset, utsökningsverket eller byrån för samhällspåföljder i fråga.

Brottspåföljdsmyndighetens organisation ändrades vid ingången av 2013 så att ärendena i anslutning till beräkningen av strafftider flyttades från brottspåföljdsregionernas verkställighetsenheter och koncentrerades till en särskild riksomfattande verkställighetsenhet. Avsikten är att de övriga verkställighetsuppgifterna än sådana som hänför sig till internationella överföringar och som alltjämt ankommer på centralförvaltningsenheten ska överföras på den nya verkställighetsenheten.

Verkställighet av fängelsestraff

Verkställigheten av ett fängelsestraff framskrider på olika sätt beroende på om den

dömde är i fängelse eller fri när fängelsestraffet ska verkställas.

Om den dömden redan är i fängelse sänder Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet domen elektroniskt till verkställighetsenheten för verkställande.

Om den dömden inte är i fängelse upprättar centralförvaltningsenheten ett verkställighetsförordnande, bifogar till detta en verkställighetshandling som har skrivits ut ur registret över avgöranden och meddelanden om avgöranden i justitieförvaltningens riksfattande informationssystem och sänder dessa per post till utmätningsmannen på den dömdes hemort. Hos utsökningverket införs och lagras domuppgifterna och andra nödvändiga uppgifter i utsökningsväsendets register. Varje år förs uppgifterna om domarna för cirka 3 000 dömda in i registren.

Efter detta sänder utmätningsmannen den dömden per post en uppmaning att senast på det utsatta datumet infinna sig hos utsökningverket för att höras om placeringen. Om den dömden iakttar uppmaningen hör utsökningmyndigheten den dömden och gör upp en utredning för placering av den dömden i fängelse och utarbetande av en plan för strafftiden. Enligt bestämmelserna ska utmätningsmannen ge också ett eget utlåtande i frågan. Om den dömden ber om att placeras på en öppen anstalt ska han eller hon dessutom ge en förbindelse om rusmedelsfrihet. Utmätningssmannen sänder samtliga handlingar per post till bedömningscentrumet i den aktuella brottspåföljdsregionen.

Bedömningscentrumet fattar beslut om i vilket fängelse den dömden ska placeras och om tidpunkten för anmälan hos fängelset. Placeringsbeslutet sänds per post till utsökningverket. Efter detta sänder utmätningsmannen den dömden per post en uppmaning om att infinna sig för att hämta anmälningsförordnandet och efter behov biljetter för färden till fängelset.

Bedömningscentrumet kan enligt 8 § i statsrådets förordning om fängelse (509/2006, nedan *fängelseförordningen*) sända meddelandet och biljetterna direkt till den dömden. Denna möjlighet har knappast alls utnyttjats.

Om den dömden inte påträffas och hans eller hennes vistelseort inte har kunnat utredas el-

ler om den dömden uppenbarligen drar sig undan verkställighet, ska utmätningsmannen återsända verkställighetsförordnandet och de övriga handlingarna till Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet med anmälan om hinder. Efter detta efterlyser centralförvaltningsenheten den dömden för att förpassa honom eller henne till fängelset. Brottspåföljdsmyndighetens efterlysning förmedlas elektroniskt till polisens datasystem.

Om den dömden inte iakttar kallelsen att infinna sig hos utsökningverket för att hämta förordnandet att anmäla sig hos fängelset efterlyser Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet den dömden efter att ha fått besked om saken från utsökningverket. Vanligen avvaktar man med att utfärda en efterlysning tills man vet om den dömden infinner sig hos fängelset på anmälningsdagen.

Om den dömden inte iakttar ovan nämnda kallelse ska utmätningsmannen enligt 9 § i fängelseförordningen be polisen om handräckning för att omedelbart förpassa den dömden till fängelset. Utmätningssmännen har utnyttjat detta tillvägagångssätt i varierande utsträckning. Mest har detta utnyttjats på små orter där utmätningsmannen har god lokal-känedom. Framför allt på större orter leder hämtningen av dömda sällan till resultat.

Om den dömden hämtar anmälningsförordnandet hos utmätningsmannen men inte infinner sig hos fängelset vid den utsatta tidpunkten meddelar bedömningscentrumet detta till Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet för utfärdande av efterlysning.

I samband med verkställigheten av fängelsestraff sänder utsökningmyndigheterna ut över 8 000 och Brottspåföljdsmyndigheten över 5 000 handlingar per post varje år.

Bestämmelserna tillåter att handlingarna sänds mellan Brottspåföljdsmyndigheten och utsökningsväsendet via teknisk förbindelse, men datasystemen möjliggör inte detta i nuläget.

De kostnader som fångar som anländer till och frigges från ett fängelse har för resor på finskt territorium betalas med statsmedel. Den dömden ersätts dock inte för resekostnader för besök hos utsökningverket.

År 2013 intogs 2 640 dömda fångar från friheten för att avtjäna fängelsestraff. Av dessa infann sig 1 384 på egen anmälan och

1 211 på basis av efterlysning. Utsökningsverken sände en ankomstuppmaning till 2 481 personer som dömts till fängelsestraff.

Verkställighet av förvandlingsstraff för böter

Verkställigheten av ett förvandlingsstraff för böter inleds så att Rättsregistercentralen förmedlar förvandlingsstraffet elektroniskt till utmätningsmannen för verkställighet.

Utmätningssmannen sänder den som har dömts till förvandlingsstraff per post en kallelse att senast på den utsatta dagen infinna sig hos utsökningsverket för uppgörande av en anmälan om placering i fängelse och planering av strafftiden.

Om den dömden inte iakttar uppmaningen eller om den dömdes vistelseort är okänd, lämnar utmätningsmannen ärendet tillbaka till Rättsregistercentralen för utfärdande av efterlysning.

Om den dömden iakttar uppmaningen förordnar utmätningsmannen den dömden att anmäla sig hos det aktuella slutna fängelset på den fastslagna dagen. Placeringsfängelset fastställs då enligt Brottspåföljdsmyndighetens placeringsanvisningar (2/50/2009). Utmätningssmannen meddelar den förelagda anmälningsdagen till bedömningscentrumet och fängelset, där uppgiften förs in i Brottspåföljdsmyndighetens datasystem. Om den dömden meddelar att han eller hon önskar placering på öppen anstalt och ger en förbindelse om rusmedelsfrihet, ska frågan huruvida den dömden placeras på öppen anstalt lämnas över till bedömningscentrumet för avgörande.

Fängelset meddelar fängelseankomsten till Rättsregistercentralen, som sänder fängelset en verkställighetshandling gällande förvandlingsstraffet. Om den dömden inte anmäler sig hos fängelset inom den utsatta tiden, kan Brottspåföljdsmyndigheten sända utmätningsmannen eller Rättsregistercentralen direkt en begäran om att den dömden ska efterlysas för förpassning till fängelset.

Rättsregistercentralen kan utfärda en efterlysning utan att utmätningsmannen har utfärdat intyg över hinder, om den betalningsskyldige enligt de uppgifter som Rättsregistercentralen har till sitt förfogande saknar en stadigvarande adress eller bor utomlands el-

ler om utmätningsmannens möjligheter att påträffa den betalningsskyldige kan anses dåliga av andra motsvarande orsaker.

År 2013 anlände till fängelserna 1 179 personer som hade dömts till förvandlingsstraff för böter. Utsökningsverken gav 398 personer som dömts till förvandlingsstraff förordnande om att anmäla sig hos ett fängelse; av dessa infann sig hos fängelset 89 dömda på egen anmälan.

År 2013 inkom sammanlagt 7 285 förvandlingsstraff för böter för verkställighet. Av förvandlingsstraffen betalades 4 720 före den 31 maj 2014, dvs. 65 procent. Rättsregistercentralen sände utsökningsverken 4 941 ansökningar om verkställighet av förvandlingsstraff för böter.

Verkställighet av samhällspåföljder

Verkställigheten av samhällstjänst och övervakningsstraff inleds så att Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet per post sänder ett verkställighetsförordnande till utmätningsmannen på den dömdes hemort. Hos utsökningsverket förs uppgifterna om domen och övriga nödvändiga uppgifter in i utsökningsväsendets register.

Utmätningssmannen sänder den dömden ett meddelande om verkställigheten av samhällstjänst och övervakningsstraff. I meddelandet föreläggs den dömden att senast på en bestämd dag anmäla sig hos den aktuella byrån för samhällspåföljder så att en verkställighetsplan kan göras upp. Samtidigt sänder utmätningsmannen byrån för samhällspåföljder per post ett verkställighetsförordnande och uppgifter om den utsatta dagen.

Om den dömden inte kontaktar eller infinner sig på byrån för samhällspåföljder inom den utsatta tiden hör sig byrån för samhällspåföljder hos utmätningsmannen för om den dömden har fått vetskap om anmälan. Om den dömden bevisligen har fått verkställighetsanmälan för kännedom, till exempel med motagningsbevis, meddelar byrån för samhällspåföljder detta direkt till åklagaren för vidtagande av åtgärder enligt 8 § i lagen om samhällstjänst (1055/1996) eller 19 § i lagen om övervakningsstraff (330/2011). Då kan åklagaren föra saken till domstol för att återför-

vandla samhällstjänsten eller övervakningsstraffet till fängelse.

Utsökningsverken medverkar inte i verkställigheten av övervakningen av ungdomsstraff och villkorligt fängelse för unga. Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet sänder ett förordnande om verkställigheten av övervakningen av ungdomsstraff och villkorligt fängelse för unga direkt till byrån för samhällspåföljder för åtgärder. I vardera fallet meddelar byrån för samhällspåföljder den dömda inom vilken dag han eller hon senast ska anmäla sig hos byrån för samhällspåföljder för inledande av verkställigheten.

År 2013 inkom 2 523 samhällstjänststraff och 227 övervakningsstraff för verkställighet.

Uppskov med verkställigheten av fängelsestraff och förvandlingsstraff för böter

Enligt 2 kap. 1 § i fängelselagen (767/2005) ska ett straff verkställas utan dröjsmål. Uppskov med verkställigheten av fängelsestraff och förvandlingsstraff för böter kan sökas med stöd av 2 kap. 3 och 4 § i fängelselagen. Uppskov kan sökas antingen på hälsogrunder eller på andra grunder. Befogenheterna att fatta beslut om uppskov med verkställigheten av fängelsestraff och förvandlingsstraff för böter är beroende av på vilken grund den dömda söker uppskov.

Beslut om sådana uppskov med verkställigheten av fängelsestraff eller förvandlingsstraff för böter som fattas av hälsoskäl tas av Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet. I beslut som har fattats av Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet kan ändring sökas genom besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol.

Beslut om uppskov med verkställigheten av fängelsestraff eller förvandlingsstraff för böter som har sökts av andra skäl än hälsoskäl fattas av utmätningssmannen i fråga. Omprövning av utmätningssmannens beslut kan begäras hos brottspåföljdsregionens regiondirektör, och besvär över dennas beslut kan anföras hos en förvaltningsdomstol som bestäms utifrån brottspåföljdsregionens huvudsakliga verksamhetsort.

Om den dömda söker uppskov på vardera grunden ska ansökan behandlas hos både utsökningsväsendet och Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet.

Om behandlingen av en allvarlig sjukdom eller en svår skada hos den som har dömts till fängelsestraff eller förvandlingsstraff kan äventyras av att den dömda förpassas till fängelse eller om vården av den dömda i fängelset kan medföra avsevärda svårigheter, ska inledandet av verkställigheten skjutas upp tills det inte längre finns några sådana hinder för inledande av verkställigheten som beror på den dömdes hälsotillstånd. Ett uppskov med verkställigheten av ett fängelsestraff av andra skäl än hälsoskäl får räkna högst sex månader från den tidpunkt då verkställighetsförordnandet har anlänt till utmätningssmannen. Ett nytt uppskov på högst sex månader kan beviljas endast undantagsvis och på sådana grunder som upphör att gälla vid en känd tidpunkt. Verkställigheten av förvandlingsstraff för böter kan skjutas upp av andra skäl än hälsoskäl med högst tre månader från den tidpunkt när verkställighets handlingen har anlänt till utmätningssmannen eller när hindret för verkställighet har upphört.

En ansökan om uppskov på grund av hälsoskäl skjuter alltid upp ett fängelsestraff fram till dess att ett beslut om ansökan har fattats. En första ansökan om uppskov av andra skäl än hälsoskäl skjuter upp verkställigheten på motsvarande sätt. Den behöriga verkställighetsmyndigheten avgör om en ny ansökan som gäller samma straff har en sådan verkan.

År 2013 fick utsökningsverken 1 089 ansökningar om uppskov. I utsökningsverkens beslut om uppskov begärdes omprövning hos brottspåföljdsregionens regiondirektör i 77 fall. Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet fick sammanlagt 507 ansökningar om uppskov av hälsoskäl.

2.2 Lagstiftning i de övriga nordiska länderna

I *Sverige* svarar Kriminalvården för verkställigheten av fängelsestraff, samhällspåföljder och förvandlingsstraff för böter. Efter att en domstol har underrättat Kriminalvår-

den om en lagakraftvunnen dom sänder Kriminalvården den dömden en kallelse att infinna sig för att avtjäna fängelsestraff eller samhällspåföljd. Ett undantag från detta utgör dock påföljderna för unga. För verkställigheten av vårdpåföljd för ungdomar och ungdomstjänst svarar kommunens socialvård och för verkställigheten av slutna ungdomsvård också den statliga centralförvaltningsenheten Statens institutionsstyrelse.

Inte heller i Danmark eller Norge medverkar utredningsväsendet i verkställigheten av fängelsestraff, utan i vardera landet fungerar brottsförvaltningsmyndigheten som verkställighetsmyndighet.

I *Norge* svarar den brottsförvaltningsregion inom vilken den dömden bor för inledandet av verkställigheten av fängelsestraff. Åklagaren sänder domhandlingarna till den aktuella brottsförvaltningsregionen. Brottsförvaltningsregionens regiondirektör beslutar i vilket fängelse den dömden ska placeras. En närmare tidpunkt för placeringen i fängelse fastställs efter att frågan har diskuterats med fängelset och polisen. Vid verkställigheten av samhällspåföljder är förfarandet i stort sett detsamma. Polisen sänder en underrättelse om en lagakraftvunnen samhällspåföljd till byrån för samhällspåföljder i den brottsförvaltningsregion där den dömden har sin stadigvarande bostadsadress. Polisen sänder också den dömden en underrättelse om att på en bestämd tid och plats infinna sig för att börja avtjäna samhällspåföljden.

I *Danmark* förmedlar polisen en lagakraftvunnen fängelsedom för verkställighet till den lokala centralförvaltningsenheten (Kriminalvården) vid brottsförvaltningsmyndigheten. Kriminalvården gör en bedömning av domen och den dömden, beslutar i vilket fängelse den dömden ska placeras och sänder verkställighetshandlingarna till det aktuella fängelset. I vissa fall hörs den dömden före beslutet om i vilket fängelse han eller hon ska avtjäna sitt straff. Fängelset fattar beslut om placeringstidpunkten och sänder till den dömdes hemadress ett brev med en kallelse om att infinna sig för att avtjäna straffet. Kriminalvården är också den enda verkställighetsmyndigheten vid inledande av samhällstjänst.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Målsättningen är att en och samma myndighet ska fatta beslut om alla inledande åtgärder för verkställighet av straff. På så sätt undviks överlappande arbete och trafik med handlingar mellan myndigheterna.

De inledande verkställighetsåtgärderna ska koncentreras till Brottsförvaltningsmyndigheten, som också annars svarar för verkställigheten av straff och ofta även känner de dömda bäst. Målsättningen är dessutom att förfarandet vid inledande av verkställighet ska kunna utnyttjas bättre än för närvarande i planeringen av strafftiden för dem som har dömts till fängelsestraff. Förfarandet förenklas i och med att en och samma myndighet svarar för verkställighetsuppgifterna, hör de dömda och dessutom beslutar om placeringen av de dömda i fängelse och om beviljandet av uppskov. Efter reformen förenklas och förkortas också processen vid inledande av verkställighet samtidigt som onödiga arbetsmoment faller bort.

3.2 Bedömning av nuläget och de viktigaste förslagen

De inledande åtgärderna för verkställighet av fängelsestraff består för närvarande av flera moment och kräver onödigt mycket personalresurser hos två olika organisationer. Detta medför överlappande arbete för myndigheterna och nackdelar för de dömda.

Det nuvarande förfarandet har kritiserats av flera arbetsgrupper. Den av justitieministeriet tillsatta kommissionen Utsökning 2000 kartlade utredningsväsendets ställning och föreslog i sitt betänkande (2/1998) att uppgifterna vid verkställigheten av fängelsestraff ska flyttas bort från utredningsväsendet. Motsvarande förslag lämnade också den av justitieministeriet tillsatta fängelsestraffkommittén i sitt betänkande år 2001 (6/2001). Senast tog den av justitieministeriet tillsatta arbetsgruppen med uppgift att utreda organiseringen av verkställighetsuppgifterna vid inledning av straff ställning till problemet; denna proposi-

tion grundar sig i huvudsak på denna arbetsgrupps betänkande (15/2013). Arbetsgruppen föreslog att uppgifterna vid verkställighet av fängelsestraff och samhällspåföljder i sin helhet koncentreras till Brottspåföljdsmyndigheten.

Ett problem är att de inledande åtgärderna förutsätter att handlingar och olika förfrågningar flera gånger postas mellan Brottspåföljdsmyndigheten, utsökningens myndighet och den dömde. Att handlingarna sänds per post innebär också att avsändar- respektive mottagarmyndigheten måste registrera olika uppgifter i sina egna datasystem. Detta problem har behandlats i delprojektets RISEALA 2010 betänkande (28.11.2008). I betänkandet framlades att den nuvarande praxisen med att posta verkställighetshandlingar mellan Brottspåföljdsmyndigheten och utsökningens myndigheterna och att manuellt lagra uppgifterna i utskrifterna från det elektroniska registret i ett annat elektroniskt system är långsam, dyr och osäker. Det stora antalet fall kräver mycket arbetstid samtidigt som fel smyger in sig i uppgifterna. I betänkandet föreslogs en stegvis frångång från anlitaandet av postning och en övergång till ett elektroniskt system i informationsförmedlingen mellan Brottspåföljdsmyndigheten och utsökningens myndigheterna.

I det nuvarande systemet måste den dömde besöka utsökningens verktyg två gånger innan han eller hon får ett förordnande om att anmäla sig hos fängelset. Utsökningens väsendet kan dock inte utnyttja besöken i planeringen av verkställigheten för den dömde.

Verkställighet av fängelsestraff

Det föreslås att 2 kap. 1 § i fängelselagen ändras så att utmätningssmannen inte längre ska medverka i de inledande åtgärderna för verkställigheten av fängelsestraff. Enligt de föreslagna bestämmelserna ska Brottspåföljdsmyndigheten vidta alla åtgärder vid inledande av verkställighet inklusive hörande av den dömde i det civila och tillställande av anmälningsföreläggandet till den dömde.

Handlingarna ska sändas mellan Brottspåföljdsmyndighetens enheter via en teknisk förbindelse. Endast kallelserna och anmäl-

ningsföreläggandena till de dömda ska sändas per post.

Enligt 4 kap. 11 § i fängelselagen fattar bedömningscentrumets direktör själv beslut om placeringsfängelset och placeringstidpunkten för alla dömda. Bestämmelsen tillåter inte att befogenheterna överförs på en annan tjänsteman, vilket för närvarande begränsar en ändamålsenlig organisering av beslutsprocessen.

Bedömningscentrumen ska i regel allttjämt fatta beslut om placeringen i och tidpunkten för anmälan hos fängelset, men antalet tjänstemän som utövar beslutanderätt ska utökas. Vid sidan av bedömningscentrumets direktör ska beslutanderätten också kunna utövas av en tjänsteman som i arbetsordningen har förordnats till direktörens ställföreträdare. I brottspåföljdsregionens arbetsordning ska beslutanderätten kunna ges också direktören för en byrå för samhällspåföljder. Bedömningscentrumen ska i regel också fatta beslut om vilken enhet vid Brottspåföljdsmyndigheten som ska höra den dömde.

Enligt 2 kap. 1 § i fängelselagen ska ett straff verkställas utan dröjsmål, och bestämmelsen lämnar så gott som inget rum för prövning när det gäller föreläggandet av tidpunkten för inledande av verkställighet. Av denna anledning förutsätter till och med en rätt obetydlig ändring av tidpunkten för inledande av verkställighet att uppskov med domen söks. Detta kan inte betraktas som ett ändamålsenligt förfarande.

Enligt förslaget ska 2 kap. 1 § i fängelselagen ändras så att verkställighetsåtgärderna i anslutning till ett fängelsestraff som har vunnit laga kraft eller är verkställbart ska vidtas utan ogrundat dröjsmål. Genom ändringen utvidgas myndigheternas prövningsrätt när det gäller att bestämma tidpunkten för inledande av verkställighet. Detta är motiverat, eftersom behovet att ansöka om uppskov med verkställigheten på så sätt kan minskas i sådana fall där uppskovsgrunden är känd redan när beslutet om tidpunkten för inledande av verkställighet fattas.

Bestämmelsen om efterlysning ska ändras och förtydligas. Brottspåföljdsmyndigheten ska ges större prövningsrätt att besluta om när den dömde ska efterlysas för inledande av verkställighet.

För närvarande ersätts inte den dömdes kostnader för färder till möten med utmätningssmannen. Eftersom utskökningsväsendet jämfört med Brottspåföljdsmyndigheten har ett tätare nätverk av verksamhetsställen innebär reformen att de dömda får längre väg till hörandet. För tillfället ersätter Brottspåföljdsmyndigheten resekostnader som föranleds av utredningar av lämplighet för samhällstjänst och av uppgörande av planer för verkställighet av ungdomsstraff. Till brottsmisstänkta betalas också resekostnader som föranleds av utredning av förutsättningarna för övervakningsstraff och uppgörande av verkställighetsplanerna.

Det föreslås att i 4 kap. 3 § i fängelselagen tilläggas en bestämmelse om att den dömda ska ersättas för resekostnader som den dömda orsakas med anledning av att han eller hon infinner sig för att höras vid en enhet vid Brottspåföljdsmyndigheten.

Vid beredningen av propositionen övervägdes också möjligheten att räkna besöken för hörande till godo i den dömdes strafftid. Detta skulle dock ha komplicerat beräkningen av strafftiderna. Av denna anledning föreslås inte att den dag som gått åt till hörandet i anslutning till inledande av verkställighet räknas in i strafftiden.

Jämfört med nuläget ska lagen mer precist ange om vilka frågor bestämmelser kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

Verkställighet av förvandlingsstraff för böter

Vid beredningen av propositionen har också åtgärderna vid verkställighet av förvandlingsstraff för böter bedömts. Inledandet av verkställighet av förvandlingsstraff för böter är förknippat med samma frågor som inledandet av verkställighet av fängelsestraff. Ett alternativ har varit den nuvarande modellen, där dels utmätningssmannen och dels Brottspåföljdsmyndigheten svarar för verkställighetsåtgärderna. Ett annat alternativ har varit en modell, där Brottspåföljdsmyndigheten helt och hållet svarar för de inledande åtgärderna för verkställigheten av ett förvandlingsstraff.

Det kan anses motiverat att åtgärderna för inledande av verkställighet koncentreras till Brottspåföljdsmyndigheten. En överföring av

de inledande åtgärderna till Brottspåföljdsmyndigheten förutsätter å sin sida i praktiken att Brottspåföljdsmyndighetens och Rättsregistercentralens datasystem står i förbindelse med varandra. Rättsregistercentralens och utskökningsväsendets datasystem står i förbindelse med varandra, men i fråga om Brottspåföljdsmyndighetens och Rättsregistercentralens datasystem saknas en dylik förbindelse tills vidare. Vid justitieministeriet pågår för tillfället också en övergripande utredning av systemet med förvandlingsstraff för böter. Med anledning av ovanstående föreslås i denna proposition inga ändringar i systemet med förvandlingsstraff för böter. Utmätningssmannen ska fortsättningsvis fatta beslut även om uppskov med förvandlingsstraff för böter på andra grunder än hälso- grunder.

Verkställighet av samhällspåföljder

Att utskökningsmyndigheterna medverkar i de inledande åtgärderna för verkställigheten av samhällspåföljder har ansetts onödigt, eftersom Brottspåföljdsmyndigheten kan sköta dessa åtgärder också på egen hand. Statsrådet har under hösten 2014 för avsikt att till riksdagen lägga fram ett förslag till lagstiftning om verkställighet av samhällspåföljder. Bestämmelserna i den aktuella propositionen gör det möjligt att koncentrera åtgärderna vid verkställighet av samhällspåföljder till Brottspåföljdsmyndigheten.

Uppskov med verkställigheten av fängelsestraff och förvandlingsstraff för böter

Befogenheterna vid uppskov med verkställigheten bestäms enligt den grund på vilken det aktuella uppskovet har sökts. Detta är problematiskt i fall där uppskov söks av både hälsoskäl och andra skäl. Då måste uppskofsfrågan behandlas hos både utskökningsväsendet och Brottspåföljdsmyndigheten inom ramen för två olika processer. Om uppskov i en ansökan om uppskov söks på vardera grunden måste ovan nämnda aktörer dela upp och delvis överföra behandlingen av frågan till den andra parten. Ett annat problem är att ändringssökandet har organiserats

på olika sätt beroende på om uppskov söks av hälsoskäl eller av andra skäl.

Beslut om tidpunkten för förordnande av den dömde till fängelse och om uppskov med verkställigheten tas av olika aktörer. Frågorna är nära förknippade med varandra, och det är motiverat att beslutsrätten koncentreras till en enda aktör.

Det har ansetts att bestämmelserna om uppskov med verkställigheten har lämnat rum för tolkning och att de har varit oklara särskilt i fall där flera fängelsestraff ska verkställas under olika tidpunkter eller nya domar ska verkställas under uppskovstiden. I bestämmelserna anges inte heller någon tydlig gräns för längsta möjliga uppskov som kan beviljas av andra skäl än hälsoskäl. Eftersom ett uppskov som söks av hälsoskäl alltid direkt skjuter upp verkställigheten kan den dömde undvika verkställighet genom att ständigt söka nytt uppskov efter ett nekande beslut.

Bestämmelserna om uppskov med verkställigheten av straff ska preciseras och ändras. Bedömningscentrumet ska fatta beslut om beviljande av uppskov av både hälsoskäl och andra skäl. Då förenhetligas bestämmelserna om ändringssökande oberoende av på vilken grund ett uppskov söks.

Bestämmelserna ska ändras också så att den dömde kan söka uppskov av andra än hälsoskäl först efter det att den dömde har förelagts en tidpunkt för anmälan hos fängelset. Efter ändringen fattar en och samma aktör beslut om tidpunkten för när den dömde ska infinna sig i fängelset och om beviljandet av uppskov.

Uppskov med fängelsestraff av andra skäl än hälsoskäl ska endast i undantagsfall kunna beviljas för över sex månader från den anmälningstidpunkt som har förelagts den dömde. Antalet uppskov som får beviljas ska inte begränsas. Uppskov ska dock kunna beviljas för sammanlagt högst ett år från den förelagda anmälningstidpunkten. Om flera domar ska verkställas samtidigt eller om nya domar ska verkställas under ett redan beviljat uppskov ska den maximala tiden på ett år räknas från anmälningstidpunkten för den dom som ska verkställas först.

Bestämmelserna ska ändras också så att endast den första ansökan om uppskov skju-

ter upp verkställigheten av ett straff också i det fall att uppskov söks av hälsoskäl. Ändringarna förtydligar bestämmelserna och begränsar den dömdes möjligheter att undvika verkställighet genom att göra nya uppskovsansökningar.

I fråga om förvandlingsstraff för böter ändras förfarandet så att beslut om uppskov som söks av hälsoskäl ska fattas av bedömningscentrumet i stället för av Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Efter att uppgifterna vid inledande av verkställighet av straff har koncentrerats till Brottspåföljdsmyndigheten effektiviseras processen vid inledande av verkställigheten eftersom onödiga arbetsmoment faller bort. I och med att verkställigheten koncentreras till en enda myndighet minskar behovet att kopiera och posta handlingar. Samtidigt kan den överlappande inmatningen av uppgifter i olika register frångås. En effektivisering av verksamheten och därigenom kostnadsbesparingar nås också genom att en och samma myndighet fattar beslut om tidpunkten för när den dömde förordnas till fängelse och om beviljandet av uppskov.

Den direkta produktivitet fördelen hänför sig i det första stadiet till utsokningsväsendet. Av utsokningsmyndigheternas uppgifter bortfaller cirka 1 900 fall av hörande av dömda jämte utfärdande av anmälningsförordnanden och biljetter för resor, cirka 1 000 fall av uppgörande av intyg över hinder för efterlysning och cirka 1 100 fall av beslut om verkställighetsuppskov. Av utsokningsväsendets uppgifter bortfaller också införandet av de dömdas domuppgifter i utsokningsväsendets register. Av uppgifterna bortfaller dessutom dels arbetet med att posta och ta emot cirka 30 000 handlingar och dels postningskostnader. Utsokningsväsendets postningskostnader uppskattas till cirka 20 000 euro per år.

Den arbetsgrupp som har berett reformen har bedömt att det, beroende på beräknings sättet, vid utsokningsväsendet för närvarande

går åt 7—12 årsverken för uppgifterna vid inledande av verkställighet. En del av dessa årsverken frigörs för andra uppgifter. Mätt i årsverken konkretiseras produktivetsfördelen direkt endast vid de enheter och i de arbetstagargrupper där verkställighetsuppgifterna har krävt avsevärt mycket arbetstid. En överföring av uppgifterna förbättrar dock den operativa effektiviteten inom hela utökningsväsendet och ger utökningsväsendet möjlighet att koncentrera sig på sina kärnuppgifter.

Överföringen av utökningsmyndigheters uppgifter på Brottspåföljdsmyndigheten ger den senare mer arbete i form av hörande av cirka 1 900 dömda i det civila och i form av cirka 1 000 ansökningar om verkställighetsuppskov. Mest merarbete föranleds av att de dömda i samband med placeringsbesluten ska höras mer grundligt än för tillfället. Reformen ökar inte Brottspåföljdsmyndighetens postning av handlingar jämfört med nuläget. Produktionsfördelarna och de ekonomiska fördelarna till följd av dokumentförvaltningen konkretiseras fullt ut dock först på lång sikt efter det att Brottspåföljdsmyndighetens nya system för verksamhetsutveckling och klientinformation (Roti) är färdigt. Det nya systemet tas i bruk tidigast i början av 2018.

Den arbetsgrupp som har berett reformen har bedömt att Brottspåföljdsmyndighetens behov av mer personal på grund av överföringen av uppgifterna vid inledande av verkställighet uppgår till 6—7 årsverken. Koncentrationen av uppgifterna vid inledande av verkställighet till Brottspåföljdsmyndigheten förutsätter att ett ordinarie verksamhetsanslag för minst sex årsverken och övriga personalutgiftsökningar allokeras till Brottspåföljdsmyndigheten. Sammanlagt behövs 54 700 euro per årsverke i ökat anslag. I beloppet ingår förutom lönekostnaderna även andra personalkostnader.

Lagen avses träda i kraft vid ingången av mars 2015. År 2015 förutsätter reformen en ökning av Brottspåföljdsmyndighetens anslag med 274 000 euro. För 2016 är behovet av ökat anslag 328 000 euro. De nödvändiga anslagsändringarna kan genomföras i form av interna anslagsöverföringar vid justitieministeriet. Anslagsöverföringarna har beaktats i budgetpropositionen 2015.

Reformen beräknas ge justitieministeriet en produktivetsfördel på 1—5 årsverken.

I Brottspåföljdsmyndighetens nuvarande datasystem förutsätter den föreslagna reformen omprogrammeringar till en kostnad om uppskattningsvis 60 000 euro. Justitieministeriet har beviljat 20 000 euro i produktivetsmedel för ändringarna. De medel som för närvarande har reserverats för Brottspåföljdsmyndighetens omkostnader för underhåll och uppdateringar av datasystemet räcker till för att betala återstoden av ändringarna.

Ersättningarna för de dömdas kostnader för resor till hörande vid inledande av verkställighet orsakar Brottspåföljdsmyndigheten cirka 40 000 euro i merkostnader. Reformen kan genomföras inom ramen för de till buds stående resurserna.

4.2 Konsekvenser för myndigheterna

Att uppgifterna vid inledande av verkställighet koncentreras till Brottspåföljdsmyndigheten förutsätter inte att några organisationer inrättas eller avvecklas. Propositionen gör det möjligt att omfördela utökningsväsendets resurser till skötseln av utöknings egna kärnuppgifter och att omfördela närmast kanslipersonalens uppgifter.

Hos Brottspåföljdsmyndigheten förutsätter propositionen att en helt ny verksamhetsmodell implementeras. De organisatoriska konsekvenserna hänför sig till en ändring, utveckling och omorganisering av arbetsfördelningen mellan Brottspåföljdsmyndighetens olika enheter.

Den föreslagna reformen förutsätter dessutom ändringar av Brottspåföljdsmyndighetens datasystem. Datasystemet ska ändras så att de uppgifter som behövs vid verkställighet kan överföras elektroniskt mellan Brottspåföljdsmyndighetens enheter.

4.3 Samhälleliga konsekvenser

Med avseende på de samhälleliga konsekvenserna är målet att verkställigheten av straff ska minska återfallsbrottligheten. Brottspåföljdsmyndighetens mål är att framför allt minska risken för att de som avtjänar straff gör sig skyldiga till nya brott under och efter strafftiden. Brottspåföljdsmyndighetens

operativa effektivitet kan förbättras då processen vid inledande av verkställigheten av straff integreras fullt ut i den samlade processen vid verkställigheten av straff.

Att utveckla och effektivisera processen vid inledande av verkställigheten av straff ingår i Brottspåföljdsmyndighetens utvecklingsarbete. Verkningsfullheten ökar då den dömdes bakgrund och placeringsgrunder utreds redan i friheten. Den dömden kan placeras i ett med avseende på säkerhetsstandard och funktioner lämpligt fängelse utan tillfälliga placeringar som behövs för bedömning.

Vid hörandet kan sådana faktorer och samarbetsnätverk som främjar en återplacering av den dömden i samhället tas upp på ett mångsidigt sätt. Samtidigt kan åtminstone en preliminär plan för strafftiden utarbetas. Vid planeringen av strafftiden finns också uppgifterna om eventuella tidigare och kommande brottspåföljder till förfogande. Med dem som kommer för att avtjäna ett kortvarigt straff kan man redan i detta stadium fokusera på att göra upp en frigivningsplan. I samband med hörandet kan frågan om ett eventuellt behov att skjuta upp verkställigheten av en dom tas upp. Sannolikheten för att den dömden på egen hand infinner och anmäler sig hos fängelset kan antas öka om saker och ting överenskomms med den dömden på ovan nämnda sätt. Ett minskat antal efterlysningkungörelser påverkar också polisens arbete genom att antalet transporter av dömda till närmaste fängelse minskar.

Den nya verksamhetsmodellen ger också den dömden fördelar. Allt som hör samman med verkställigheten av ett straff ska skötas av en enda myndighet och alla angelägenheter kan skötas under ett enda möte. Samtidigt har den dömden möjlighet att även på ett mer allmänt plan få information om straffverkställigheten. Det är viktigt att den som kommer för att avtjäna ett straff och dennas familj får kännedom om inledandet av ett fängelsestraff i god tid. Efter behov kan eventuella stödåtgärder i samråd med de kommunala tjänsterna börja vidtas redan i detta stadium

för att på så sätt säkerställa kontinuum efter frigivningen.

5 Beredningen av propositionen

Koncentrationen av uppgifterna vid inledande av verkställigheten av straff till Brottspåföljdsmyndigheten har beretts av ovan nämnda arbetsgrupp. Denna proposition grundar sig till sina centrala delar på arbetsgruppens förslag.

Frågan har behandlats också av fängelselagsteamet, som beredde ändringar i fängelselagen och som justitieministeriet tillsatte den 5 april 2011.

Utkastet till regeringsproposition har varit ute på remiss. Justitieministeriet begärde yttranden om utkastet till proposition av sammanlagt 25 remissinstanser. Yttrande gavs av 17 aktörer. Ett sammandrag av yttrandena har gjorts (JM 3/61/2012).

De allmänna bedömningarna av förslagen var positiva, och de föreslagna ändringarna ansågs nödvändiga. Ställningstagandena i yttrandena har beaktats i beredningen av propositionen. Utifrån kommentarerna i yttrandena avsades förslaget om att den tid som utnyttjas för beredningen av verkställigheten av ett straff ska räknas som strafftid.

6 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2015 och avses bli behandlad i samband med den.

Propositionen och lagens ikraftträdande behöver sammanjämkas med regeringens proposition med förslag till ändring av lagstiftningen om fängelse och häktning (RP 45/2014 rd) och den regeringsproposition om verkställighet av samhällspåföljder som ges till riksdagen under höstsession 2014.

Behovet av sammanjämkning föranleds av ändringen av 2 kap. 1 § i fängelselagen, som påverkar besvärshöret i 20 kap. 2 § 1 mom. 1 punkten.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag**2 kap. Inledande av verkställighet**

1 §. Inledande av verkställighet av fängelsestraff. Paragrafen ska såsom för närvarande innehålla bestämmelser om inledande av verkställighet av fängelsestraff. Om efterlysning av den dömd ska dock föreskrivas i en ny 2 a §. Enligt paragrafens 1 mom. ska verkställighet inledas utan ogrundat dröjsmål när en dom som avser fängelsestraff har vunnit laga kraft eller kan verkställas såsom en lagakraftvunnen dom.

Beslutsfattarens prövningsrätt gällande tidpunkten för inledande av verkställighet, dvs. föreläggandet om tidpunkten för anmälan hos fängelset, ska utökas. När beslut om tidpunkten för anmälan fattas ska omständigheter i anslutning till exempelvis den dömdes studier, arbete eller andra förhållanden kunna beaktas. Med stöd av denna typ av omständigheter ska anmälningstidpunkten kunna föreläggas till några månader efter det att domen inkommer till Brottspåföljdsmyndigheten för verkställighet. Då behöver den dömd inte göra någon separat ansökan om uppskov för flyttning av tidpunkten.

De bestämmelser om förfarandet vid inledande av verkställighet som för närvarande finns i 1 mom. ska flyttas till 2 mom. i paragrafen. Den viktigaste ändringen i förhållande till nuläget är att utmätningsmannen inte längre ska delta i verkställighetsåtgärderna. Enligt den föreslagna bestämmelsen ska Brottspåföljdsmyndigheten förelägga den dömd en tidpunkt för när och hos vilket fängelse den dömd ska anmäla sig. Bestämmelser om beslutanderätten ska liksom nu ingå i 4 kap. 11 §.

Brottspåföljdsmyndigheten ska kontakta den dömd för att höra honom eller henne om anmälningstidpunkten, fängelset och utarbetandet av en plan för strafftiden. I vissa fall kan planen för strafftiden utarbetas redan i friheten innan den dömd förpassas till fängelset.

Den dömd ska höras i frågan på ett ändamålsenligt sätt. I regel ska den dömd kallas

till en enhet vid Brottspåföljdsmyndigheten för att höras. Den dömd ska kunna höras också skriftligt eller muntligt antingen per telefon eller via videoförbindelse.

Den dömd ska kunna höras vid en annan enhet vid Brottspåföljdsmyndigheten än den enhet som fattar beslut om placeringen. Den dömd ska kunna höras exempelvis vid en sådan enhet vid Brottspåföljdsmyndigheten som finns nära den dömdes boningsort. Den dömd ska kunna ges själva anmälningsföreläggandet redan i samband med hörandet. Föreläggandet ska också kunna sändas till den dömd senare, till exempel per post.

Det nuvarande 2 mom. ska flyttas till 3 mom. i paragrafen.

Det nuvarande 3 mom. ska flyttas till 4 mom. i paragrafen. I momentet görs dessutom en smärre språklig ändring.

2 a §. Efterlysning. I paragrafen ska föreskrivas om efterlysning av den dömd. Den dömd ska kunna efterlysas om den dömd inte påträffas och hans eller hennes vistelseort inte kan utredas. Den dömd ska kunna efterlysas också om den dömd inte iakttar en kallelse till hörande, inte anmäler sig hos fängelset vid den utsatta tidpunkten eller uppenbart drar sig undan verkställighet.

Bestämmelsen ger Brottspåföljdsmyndigheten prövningsrätt i fråga om i vilket stadium den dömd ska efterlysas och vilka åtgärder Brottspåföljdsmyndigheten ska vidta innan en efterlysning utfärdas. Den dömd ska kunna efterlysas exempelvis om den dömds bostadsadress inte framgår av de uppgifter som Brottspåföljdsmyndigheten har till sitt förfogande. Om däremot den dömd i befolkningsregisteruppgifterna endast har uppgett en poste restante-adress som sin adress tillåter bestämmelserna även att Brottspåföljdsmyndigheten sänder kallelsen till hörande till denna adress innan en efterlysning utfärdas. Brottspåföljdsmyndigheten ska också kunna sända en dömd som inte har iakttagit kallelsen till hörande ett anmälningsföreläggande och utfärda en efterlysning först i det fall att den dömd inte infinner sig hos fängelset inom utsatt tid.

En efterlysning av den dömd ska inte heller förutsätta att kallelsen till hörande eller

anmälningsföreläggandet har getts den dömde bevisligen för kännedom. Det räcker att dessa sänds till den dömde som normalt brev. En efterlysning ska utfärdas för inledande av verkställigheten av ett straff, vilket innebär att en efterlyst som grips ska förpassas till fängelset och att verkställigheten därmed inleds.

4 §. Uppskov med verkställigheten på andra grunder än av hälsoskäl. På grund av ändringen av 1 § 1 mom. föreslås att omnämmandet om verkställighet utan dröjsmål stryks i paragrafens 1 mom.

Enligt 2 mom. i paragrafen ska tidsfristen för uppskov räknas från och med den tidpunkt som i enlighet med 2 kap. 1 § har förelagts den dömde för anmälan hos fängelset. Den dömde ska kunna söka uppskov först efter det att anmälningstidpunkten har förelagts. Detta innebär en ändring av den nuvarande praxisen där den dömde har kunnat söka uppskov genast efter att domen har anlänt till Brottsförklaringsmyndigheten för verkställighet. Avsikten är att man när beslutet om anmälningstidpunkten fattas smidigare än för tillfället ska kunna beakta sådana omständigheter som har framkommit vid hörandet av den dömde och som inverkar på anmälningstidpunkten. Sålunda undviks separata uppskovsansökningar.

Det föreslås att paragrafens 2 mom. preciseras så att denna tydligare än i nuläget ska ange för hur lång tid uppskov kan beviljas. Uppskov ska i regel kunna beviljas för högst sex månader från anmälningstidpunkten. Uppskovet ska kunna överstiga sex månader endast undantagsvis och på sådana grunder som upphör att gälla vid en känd tidpunkt. Sådana skäl är exempelvis fullgörande av värnplikt och slutförande av halvfärdiga studier.

Enligt förslaget ska antalet uppskov som kan beviljas inte begränsas, men uppskov ska kunna beviljas för sammanlagt högst ett år från den tidpunkt vid vilken den dömde har förelagts att anmäla sig hos fängelset.

Den dömde kan eventuellt få flera domar som ska verkställas samtidigt. I 2 mom. i paragrafen föreslås en bestämmelse om att om flera än en dom ska verkställas samtidigt räknas den maximala tiden på ett år från anmälningstidpunkten för den dom vars verk-

ställighet har bestämts först. Om det under ett uppskov kommer in nya domar som ska verkställas gäller den ovan nämnda maximala tiden på ett år också dessa domar.

Dessutom föreslås i paragrafens 2 mom. en preciserande bestämmelse om att ett beslut om uppskov med verkställigheten av en dom samtidigt ska skjuta upp verkställigheten av andra domar som kommer in för verkställighet under uppskovet.

I 4 mom. i paragrafen föreskrivs i vilka fall uppskov inte får beviljas. Som en ny 3 punkt i denna föreslås en bestämmelse om att uppskov inte får beviljas om den dömde redan har börjat avtjäna sitt straff. För tillfället finns motsvarande bestämmelse i 6 § i fängelseförordningen.

5 §. Hur ansökan om uppskov påverkar verkställigheten. Det föreslås att paragrafen ändras så att också ett sådant uppskov med verkställigheten av ett fängelsestraff som söks av hälsoskäl direkt skjuter upp verkställigheten endast i fråga om den första ansökan. För närvarande hindrar endast den första ansökan om uppskov med fängelsestraff på andra grunder än hälsogrunder direkt verkställighet.

När uppskov söks på hälsogrunder är det vanligt att den dömde inte överklagar ett nekande uppskavsbeslut hos förvaltningsdomstolen utan i stället söker uppskov på samma grunder på nytt. För den första uppskovsansökan har redan skaffats ett utlåtande från Brottsförklaringsmyndighetens hälsovårdsenhet. När en ny uppskovsansökan kommer in kan beslutsfattaren sålunda bedöma om ansökan kan tillåtas skjuta upp verkställigheten. Den föreslagna ändringen äventyrar inte den dömdes hälsotillstånd, men kan hindra undvikande av verkställighet på basis av nya uppskovsansökningar.

Bestämmelsen ska preciseras också så att den första ansökan om uppskov skjuter upp verkställigheten av alla fängelsestraff som kommer för verkställighet samtidigt.

10 §. Beslutanderätt. I paragrafens 1 mom. föreskrivs om beslutanderätten vid beviljande och återkallande av uppskov. För närvarande är befogenheterna att fatta beslut om uppskov med verkställigheten av fängelsestraff och förvandlingsstraff för böter beroende av den grund på vilken den dömde söker uppskov.

Beslut om beviljande av uppskov som har sökts på hälsogrunder fattas av Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet medan utmätningssmannen beslutar om beviljande av uppskov som har sökts på andra grunder. Det föreslås att befogenheterna ska överföras på bedömningscentrumen, som för närvarande fattar beslut om placeringsfängelset och anmälningstidpunkten för en fänge. Bedömningscentrumen ska ges befogenheter att fatta beslut om uppskov som söks och beviljas på såväl hälsogrunder som andra grunder. Hos ett bedömningscentrum ska beslutanderätten kunna utövas av bedömningscentrumets direktör eller en tjänsteman som i arbetsordningen har förordnats till direktörens ställföreträdare.

Utmätningssmannen ska fortsättningsvis fatta beslut om uppskov med förvandlingsstraff för böter på andra grunder än hälsogrunder.

När uppskov söks av hälsoskäl ska ett utlåttande begäras från Brottspåföljdsmyndighetens hälsovårdsenhet. Genom bestämmelsen säkerställs att de hälsoskäl som berättigar till uppskov bedöms tillbörligt och enhetligt hos alla bedömningscentrum. I nuläget begär Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet innan uppskov beviljas ett utlåttande från den ledande överläkaren vid hälsovårdsenheten. Bestämmelsen ger hälsovårdsenheten rätt att pröva hur givandet av utlåttanden i praktiken ska ordnas.

I paragrafens 2 mom. ska göras en språklig ändring.

I paragrafens 3 mom. föreslås en bestämmelse om den tjänsteman som ska fatta beslut om efterlysning av den dömd. För tillfället finns det ingen bestämmelse om detta. Enligt förslaget ska beslut om efterlysning av den dömd fattas av den tjänsteman som ansvarar för verkställigheten eller av någon annan av verkställighetsdirektören förordnad tjänsteman vid verkställighetsenheten.

11 §. Rätt att gripa. I paragrafen ska föreskrivas om rätten för en tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten att gripa en dömd som har efterlysts. Tjänstemän vid Brottspåföljdsmyndigheten ska ha rätt att gripa en dömd som har efterlysts med stöd av 2 kap. 2 a § och som påträffas inom området för en enhet som avses i 4 § i lagen om Brottspåföljdsmyndigheten (953/2009). Rätten att

gripa ska inte gälla enbart fängelseområden vilka har förelagts med begränsningar i rätten att färdas och vistas i med stöd av polislagen (872/2011), utan den efterlyste ska kunna gripas till exempel när han eller hon utträtt ärenden hos byrån för samhällspåföljder. I övriga fall ska polisen svara för gripandet av efterlysta.

Gripandet av en efterlyst ska anmälas till polisen, och efter behov ska den dömd kunna överlämnas till polisen exempelvis för transport till fängelset. I paragrafen ska inte längre separat föreskrivas om handräckning av polisen, eftersom Brottspåföljdsmyndigheten med stöd av 1 kap. 11 § i fängelselagen har rätt att få handräckning av polisen också för utförande av uppgifterna vid inledande av verkställighet.

12 §. Närmare bestämmelser och föreskrifter. Det föreslås att paragrafens 1 mom. preciserar så att närmare bestämmelser om verkställighet av en dom utan laga kraft och om hörande och efterlysning av den dömd får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Som 2 mom. i paragrafen föreslås en bestämmelse om att Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet ska kunna meddela närmare föreskrifter om de grunder på vilka det bestäms vilken enhet vid Brottspåföljdsmyndigheten som ska bereda beslut om placering i fängelse. Som sådana enheter ska vid sidan av bedömningscentrumen dessutom byråerna för samhällspåföljder och i vissa fall också fängelserna kunna fungera. Hur enheten bestäms ska kunna avgöras utifrån till exempel brottstypen, strafflängden och antalet tidigare straffperioder.

4 kap. **Ankomst till ett fängelse och placering i fängelset**

2 §. Intagning i fängelse. Det föreslås att paragrafens 1 mom. ändras så att intagning i fängelse inte längre ska grunda sig på ett skriftligt verkställighetsförordnande som utmätningssmannen har gett den dömd, utan på en verkställighetshandling enligt 2 kap. 1 a § och på ett anmälningsföreläggande eller en efterlysning som har utfärdats för verkställigheten av en dom. Ändringen beror på att utmätningssmannen inte längre ska delta i åtgärderna vid inledande av verkställigheten av

fängelsestraff och på att det inte finns något behov att mellan Brottspåföljdsmyndighetens enheter använda ett separat verkställighetsförordnande vid verkställigheten av domar.

En person som ska avtjäna förvandlingsstraff ska såsom i nuläget intas i fängelse på basis av ett anmälningsföreläggande av en utmätningsman eller en efterlysning. En preciserande bestämmelse om detta ska fogas till paragrafens 1 mom. Rättsregistercentralen lämnar Brottspåföljdsmyndigheten en verkställighetshandling gällande förvandlingsstraff efter det att den dömde har anlänt till fängelset.

3 §. Ersättning för resekostnader. Av de orsaker som anges i punkt 3.2 i den allmänna motiveringen föreslås att det i paragrafen tilläggs att resekostnader som i friheten orsakas av deltagande i hörande ska ersättas. Resekostnaderna ska ersättas på samma sätt som för den som anländer till och friges från ett fängelse.

I paragrafen intas en bestämmelse om att resekostnaderna ersätts i enlighet med kostnaderna för anlåtande av det billigaste allmänna fortskaffningsmedlet. För närvarande konstateras detta i paragrafmotiveringen.

11 §. Beslutanderätt. Det föreslås att paragrafen ändras så att antalet tjänstemän som beslutar om planer för strafftider och placering i fängelse utökas. I nuläget har endast bedömningscentrumets direktör haft beslutanderätt i dessa frågor. Enligt förslaget ska beslutanderätten kunna utövas också av en tjänsteman som i bedömningscentrumets arbetsordning har förordnats till direktörens ställföreträdare. Genom ett förordnande i brottspåföljdsregionens arbetsordning kan beslutanderätten också överföras på direktören för en byrå för samhällspåföljder.

För klarhetens skull föreslås att det i paragrafen ska konstateras att bestämmelsen innefattar också beslut om tidpunkten för när den dömde ska anmäla sig hos fängelset.

Till 2 mom. i paragrafen flyttas bestämmelsen om att Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet beslutar om de öppna anstalter där fångar övervakas tekniskt med hjälp av anordningar enligt i 1 § 2 mom. I momentet görs också en språklig ändring.

Övergångsbestämmelse. Enligt övergångsbestämmelsen ska i ärenden som gäller verk-

ställigheten och beredningen av verkställigheten av ett fängelsestraff iakttas de vid beslutstidpunkten eller tidpunkten för vidtagande av någon annan verkställighetsåtgärd gällande bestämmelserna. Bestämmelserna i den nya lagen ska dock tillämpas om ett ärende efter denna lags ikraftträdande tas upp till ny behandling på grund av förändrade förutsättningar eller av något annat motsvarande skäl.

Om exempelvis ett verkställighetsförordnande har sänts till utskökningsverket före lagens ikraftträdande iakttas i samband med åtgärderna vid inledande av verkställighet de bestämmelser som gällde vid lagens ikraftträdande. I ett sådant fall ska utmätningsmannen alltså höra den dömde och ge honom eller henne ett anmälningsförordnande och biljetter för resor. Bestämmelserna i den nya lagen ska dock tillämpas om utmätningsmannen efter det att lagen har trätt i kraft återställer ett verkställighetsförordnande till Brottspåföljdsmyndigheten på grund av att den dömde exempelvis inte påträffas eller den dömde uppenbarligen drar sig undan verkställighet.

Vid verkställigheten av beslut om den dömdes behandling ska de bestämmelser som gällde vid beslutsfattandet tillämpas. Om en dömd exempelvis redan har sökt uppskov med verkställigheten av en dom på hälso- grunder fler än en gång ska man i frågan huruvida ansökan skjuter upp verkställigheten iakttas de bestämmelser som gällde vid lagens ikraftträdande. Bestämmelserna i denna lag ska dock tillämpas om ärendet tas upp till ny behandling på grund av förändrade förhållanden eller någon annan orsak.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

De ovan föreslagna ändringarna förutsätter också bestämmelseändringar på förordningsnivå.

I 2 kap. 12 § 1 mom. i fängelselagen finns för närvarande ett bemyndigande enligt vilket närmare bestämmelser om inledande av och uppskov med verkställigheten av fängelsestraff och om betalning av böter i fängelse utfärdas genom förordning av statsrådet. Till paragrafens 1 mom. ska fogas en bestämmelse om att närmare bestämmelser om verkställighet också av en dom utan laga kraft och om hörande och utfärdande av efterlysning av den dömda får utfärdas genom förordning av statsrådet.

I 2 kap. 12 § 2 mom. i fängelselagen ska finnas ett bemyndigande enligt vilket Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet får meddela närmare föreskrifter om de grunder på vilka det bestäms vilken enhet vid Brottspåföljdsmyndigheten som ska höra den dömda.

3 Ikraftträdande

Det föreslås att lagen träder i kraft vid ingången av mars 2015. På grund av de närmare bestämmelserna och föreskrifterna och de åtgärder som krävs för verkställigheten av

lagen kan lagen träda i kraft tidigast tre månader efter det att den har antagits och stadfästs.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

De föreslagna bestämmelserna gäller organisationen av myndighetsuppgifter vid inledande av verkställigheten av straff. De nuvarande uppgifterna förändras inte i och för sig, men skötseln av uppgifterna överförs från utsökningmyndigheterna till Brottspåföljdsmyndigheten. Propositionen reglerar således på det sätt som förutsätts i 119 § i grundlagen de allmänna grunderna för en myndighet som utövar offentlig makt.

I propositionen ingår också bestämmelser om den dömdes rättsliga ställning. Bestämmelserna är avsedda att förtydliga den dömdes ställning, och förslagen begränsar inte den dömdes rättigheter jämfört med den nuvarande lagstiftningen så att det skulle ha betydelse för lagstiftningsordningen. Den dömdes rättigheter och skyldigheter ska dessutom regleras precist genom bestämmelser på lagnivå.

Enligt regeringens uppfattning kan lagförslagen godkännas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av det som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av fängelselagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i fängelselagen (767/2005) 2 kap. 1, 4, 5 och 10—12 § och 4 kap. 2 § 1 mom., 3 § 1 mom. och 11 §, av dem 2 kap. 1 och 10 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 735/2011 samt 4 kap. 11 § sådan den lyder i lag 735/2011, och
fogas till 2 kap. en ny 2 a § som följer:

2 kap.

Inledande av verkställighet

1 §

Inledande av verkställighet av fängelsestraff

Ett straff ska verkställas utan ogrundat dröjsmål när en dom som avser fängelsestraff har vunnit laga kraft eller kan verkställas såsom en lagakraftvunnen dom.

Brottspåföljdsmyndigheten ska förelägga den dömden en anmälningstidpunkt och ett fängelse där den dömden ska anmäla sig. Den dömden ska höras om anmälningstidpunkten, fängelset och utarbetandet av planen för strafftiden.

Bestämmelser om inledning av verkställighet av förvandlingsstraff för böter finns i lagen om verkställighet av böter (672/2002).

För att jämna ut fångtalet och säkerställa ändamålsenlig straffverkställighet kan det genom förordning av justitieministeriet bestämmas att fängelserna inte under en viss period tar emot dömda som ska avtjäna ett högst sex månaders fängelsestraff eller ett förvandlingsstraff för böter. Verkställigheten får dock inte av denna orsak inledas senare än åtta månader efter att domen blivit verkställbar.

2 a §

Efterlysning

Brottspåföljdsmyndigheten ska efterlysa den dömden för inledande av verkställigheten om

1) den dömden inte påträffas och hans eller hennes vistelseort inte kan utredas,

2) den dömden inte iakttar en uppmaning som gäller hörande,

3) den dömden inte infinner sig i fängelset vid den utsatta anmälningstidpunkten,

4) den dömden uppenbart drar sig undan verkställigheten.

4 §

Uppskov med verkställigheten på andra grunder än av hälsoskäl

Uppskov med verkställigheten av fängelsestraff kan beviljas den dömden på ansökan eller med den dömdes samtycke, om det genom uppskov är möjligt att väsentligt minska de förluster och svårigheter som verkställigheten vållar den dömden eller någon nära anhörig eller annan närstående till den dömden eller den dömdes arbetsgivare eller någon annan intressent för vilken den dömdes arbetsprestation är särskilt behövlig.

Uppskov kan beviljas för högst sex månader från den anmälningstidpunkt som avses i 1 § 2 mom. Ett nytt uppskov kan beviljas en-

dast undantagsvis och på sådana grunder som upphör att gälla vid en känd tidpunkt. Den maximala tiden för uppskov är sammanlagt ett år från anmälningstidpunkten. Om flera domar ska verkställas samtidigt eller om nya domar ska verkställas under uppskovet, räknas den maximala tiden på ett år från anmälningstidpunkten i fråga om den dom som enligt beslut ska verkställas först. Ett beslut om uppskov med verkställigheten av en dom skjuter även upp verkställigheten av andra domar som ska verkställas under uppskovet.

På de grunder som nämns i 1 mom. kan verkställigheten av förvandlingsstraff för böter skjutas upp med högst tre månader från den tidpunkt då verkställighetshandlingen har anlänt till utmätningssmannen eller, om verkställigheten då inte kan inledas, efter att hindret för verkställighet upphört.

Uppskov får inte beviljas om

- 1) den dömd är häktad i målet eller förordnad att häktas i något annat mål,
- 2) det finns grundad anledning att anta att den dömd drar sig undan verkställigheten eller fortsätter den brottsliga verksamheten,
- 3) den dömd redan har börjat avtjäna sitt straff.

5 §

Hur ansökan om uppskov påverkar verkställigheten

Den första ansökan om uppskov skjuter upp verkställigheten av ett fängelsestraff eller av flera fängelsestraff som ska verkställas samtidigt tills ett beslut fattats om ansökan. En behörig verkställighetsmyndighet avgör om en ny ansökan som gäller samma straff har en sådan verkan.

10 §

Beslutanderätt

Direktören för bedömningscentrumet eller den tjänsteman som i arbetsordningen förordnats till direktörens ställföreträdare beslutar

om i 3 § och 4 § 1 och 2 mom. avsett uppskov med fängelsestraff och i 6 § avsett återkallande av uppskov. En utmätningssman beslutar om uppskov med i 4 § 3 mom. avsett förvandlingsstraff och om återkallande av sådana uppskov. Utlåtande från Brottsåtgärdsmyndighetens hälsovårdsenhet ska begäras när uppskov söks av hälsoskäl.

Den tjänsteman som svarar för verkställigheten beslutar om den betalningstid som avses i 7 §.

Beslut om efterlysning av den dömd och om återkallande av efterlysning fattas av den tjänsteman som svarar för verkställigheten eller av en sådan tjänsteman vid verkställighetsenheten som förordnats av verkställighetsdirektören.

11 §

Rätt att gripa

En tjänsteman vid Brottsåtgärdsmyndigheten kan på ett område som hör till en enhet som avses i 4 § i lagen om Brottsåtgärdsmyndigheten gripa en dömd som är efterlyst med stöd av 2 a § för inledande av verkställigheten. Gripandet av den efterlyste ska anmälas till polisen. Den gripne kan vid behov överlämnas till polisen.

12 §

Närmare bestämmelser och föreskrifter

Närmare bestämmelser om inledande av fängelsestraff och om uppskov med verkställigheten, om verkställighet av en dom utan laga kraft, om hörande och efterlysning av den dömd samt om betalning av böter i fängelse utfärdas genom förordning av statsrådet.

Brottsåtgärdsmyndighetens centralförvaltningsenhet meddelar närmare föreskrifter om de grunder på vilka det bestäms vilken enhet vid Brottsåtgärdsmyndigheten som ska höra den dömd.

4 kap.

Ankomst till ett fängelse och placering i fängelset

2 §

Intagning i fängelse

Intagning i fängelse ska grunda sig på en verkställighetshandling som avses i 2 kap. 1 a § och på ett anmälningföreläggande eller en efterlysning som utfärdats för verkställighet av domen. Intagning i fängelse av en person som dömts till förvandlingsstraff ska basera sig på ett anmälningföreläggande av en utmätningsman eller på efterlysning. Bestämmelser om intagning av häktade i fängelser finns i häktninglagen.

3 §

Ersättning för resekostnader

De kostnader som en fånge som anländer till ett fängelse och friges därifrån har för resor på finskt territorium betalas med statsmedel. Detta gäller även resekostnader som den dömda har för sådant hörande vid en enhet vid Brottspåföljdsmyndigheten som gäller inledande av fängelsestraff. Kostnaderna ersätts i enlighet med kostnaderna för använd-

ning av det billigaste allmänna fortskaffningsmedlet.

11 §

Beslutanderätt

Beslut om planen för strafftiden, placeringen av en fånge i fängelse och tidpunkten för anmälan till fängelset fattas av bedömningscentrumets direktör eller av en tjänsteman som i arbetsordningen förordnats till direktörens ställföreträdare eller av en i brottspåföljdsregionens arbetsordning förordnad direktör för en byrå för samhällspåföljder.

Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet beslutar om de öppna anstalter och öppna avdelningar där fångar övervakas tekniskt med hjälp av anordningar enligt 1 § 2 mom.

Denna lag träder i kraft den 20 .

I ärenden som gäller verkställighet av fängelsestraff och beredningen av verkställigheten ska gällande bestämmelser tillämpas när beslut fattas eller andra verkställighetsåtgärder vidtas. Bestämmelserna i denna lag ska dock tillämpas om ärendet efter lagens ikraftträdande tas upp till ny behandling på grund av förändrade förutsättningar eller av någon annan motsvarande orsak.

Helsingfors den 4 september 2014

Statsminister

ALEXANDER STUBB

Justitieminister *Anna-Maja Henriksson*

*Bilaga
Parallelltext*

Lag

om ändring av fängelselagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i fängelselagen (767/2005) 2 kap. 1, 4, 5 och 10—12 § och 4 kap. 2 § 1 mom., 3 § 1 mom. och 11 §, av dem 2 kap. 1 och 10 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 735/2011 samt 4 kap. 11 § sådan den lyder i lag 735/2011, och
fogas till 2 kap. en ny 2 a § som följer:

Gällande lag

Förlydelse

2 kap.

2 kap.

Inledande av verkställighet

Inledande av verkställighet

1 §

1 §

Inledande av verkställighet av fängelsestraff

Inledande av verkställighet av fängelsestraff

Ett straff ska verkställas utan dröjsmål. När en dom som avser fängelsestraff har vunnit laga kraft eller kan verkställas såsom en lagakraftvunnen dom, ska Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet ge utmätningssmannen på den ort där den dömden är bosatt eller vistas ett verkställighetsförordnande. Utmätningssmannen ska ta kontakt med ett bedömningscentrum vid Brottspåföljdsmyndigheten för förordnande till fängelse. Utmätningssmannen ska ålägga den dömden att anmäla sig i fängelset vid den tidpunkt som bedömningscentrumet bestämt. Om den dömden inte påträffas, ska Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet efterlysa honom eller henne.

Bestämmelser om inledning av verkställighet av förvandlingsstraff för böter finns i lagen om verkställighet av böter (672/2002).

För att jämna ut fångtalet och säkerställa ändamålsenlig straffverkställighet kan det genom förordning av justitieministeriet bestämmas att fängelserna inte under en viss period tar emot dömda som skall avtjäna högst sex månaders fängelsestraff eller förvandlingsstraff för böter. Verkställigheten får dock

Ett straff ska verkställas *utan ogrundat dröjsmål* när en dom som avser fängelsestraff har vunnit laga kraft eller kan verkställas såsom en lagakraftvunnen dom.

Brottspåföljdsmyndigheten ska förelägga den dömden en anmälningstidpunkt och ett fängelse där den dömden ska anmäla sig. Den dömden ska höras om anmälningstidpunkten, fängelset och utarbetandet av planen för strafftiden.

Bestämmelser om inledning av verkställighet av förvandlingsstraff för böter finns i lagen om verkställighet av böter (672/2002).

För att jämna ut fångtalet och säkerställa ändamålsenlig straffverkställighet kan det genom förordning av justitieministeriet bestämmas att fängelserna inte under en viss period tar emot dömda som ska avtjäna ett högst sex månaders fängelsestraff eller ett förvandlingsstraff för böter. Verkställigheten

inte av denna orsak inledas senare än åtta månader efter att domen blivit verkställbar.

får dock inte av denna orsak inledas senare än åtta månader *efter att domen blivit verkställbar*.

2 a §

Efterlysning

Brottspåföljdsmyndigheten ska efterlysa den dömden för inledande av verkställigheten om

1) den dömden inte påträffas och hans eller hennes vistelseort inte kan utredas,

2) den dömden inte iakttar en uppmaning som gäller hörande,

3) den dömden inte infinner sig i fängelset vid den utsatta anmälningstidpunkten,

4) den dömden uppenbart drar sig undan verkställigheten.

4 §

Uppskov med verkställigheten på andra grunder än av hälsoskäl

Uppskov med verkställigheten av fängelsestraff kan beviljas den dömden på ansökan eller med den dömdes samtycke, om det genom uppskov är möjligt att väsentligt minska de förluster och svårigheter som *omedelbar* verkställighet vållar den dömden eller någon nära anhörig eller annan närstående till den dömden eller den dömdes arbetsgivare eller någon annan intressent för vilken den dömdes arbetsprestation är särskilt behövlig.

Ett uppskov får fortgå högst sex månader från den tidpunkt då verkställighetsförordnandet har anlänt till utmätningsmannen. Ett nytt uppskov om *högst sex månader* kan beviljas endast undantagsvis och på sådana grunder som upphör att gälla vid en känd tidpunkt.

4 §

Uppskov med verkställigheten på andra grunder än av hälsoskäl

Uppskov med verkställigheten av fängelsestraff kan beviljas den dömden på ansökan eller med den dömdes samtycke, om det genom uppskov är möjligt att väsentligt minska de förluster och svårigheter som verkställigheten vållar den dömden eller någon nära anhörig eller annan närstående till den dömden eller den dömdes arbetsgivare eller någon annan intressent för vilken den dömdes arbetsprestation är särskilt behövlig.

Uppskov kan beviljas för högst sex månader från den anmälningstidpunkt som avses i 1 § 2 mom. Ett nytt uppskov kan beviljas endast undantagsvis och på sådana grunder som upphör att gälla vid en känd tidpunkt. *Den maximala tiden för uppskov är sammanlagt ett år från anmälningstidpunkten. Om flera domar ska verkställas samtidigt eller om nya domar ska verkställas under uppskovet, räknas den maximala tiden på ett år från anmälningstidpunkten i fråga om den dom som enligt beslut ska verkställas först. Ett beslut om uppskov med verkställigheten av en dom skjuter även upp verkställigheten av andra domar som ska verkställas under uppskovet.*

På de grunder som nämns i 1 mom. kan

På de grunder som nämns i 1 mom. kan verkställigheten av förvandlingsstraff för böter uppskjutas med högst tre månader från den tidpunkt då verkställighetshandlingen har anlänt till utmätningssmannen eller, om verkställigheten då inte kan inledas, efter att hindret för verkställighet upphört.

Uppskov får inte beviljas om

1) den dömda är häktad i målet eller förordnad att häktas i något annat mål, eller

2) det finns grundad anledning att anta att den dömda drar sig undan verkställigheten eller fortsätter den brottsliga verksamheten.

verkställigheten av förvandlingsstraff för böter skjutas upp med högst tre månader från den tidpunkt då verkställighetshandlingen har anlänt till utmätningssmannen eller, om verkställigheten då inte kan inledas, efter att hindret för verkställighet upphört.

Uppskov får inte beviljas om

1) den dömda är häktad i målet eller förordnad att häktas i något annat mål,

2) det finns grundad anledning att anta att den dömda drar sig undan verkställigheten eller fortsätter den brottsliga verksamheten,

3) den dömda redan har börjat avtjäna sitt straff.

5 §

Hur ansökningar om uppskov påverkar verkställigheten

Den första ansökningen om uppskov som avses i 4 § 1 mom. uppskjuter verkställigheten av fängelsestraff tills ett beslut fattats om ansökningen. En behörig verkställighetsmyndighet avgör om en ny ansökan som gäller samma straff har en sådan verkan.

10 §

Beslutanderätt

Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet beviljar uppskov av hälsoskäl. En utmätningssman beviljar uppskov av andra skäl.

Den verkställighetsansvarige beslutar om beviljande av betalningstid enligt 7 §.

Den myndighet som beviljat ett uppskov beslutar om återkallande av uppskovet.

5 §

Hur ansökan om uppskov påverkar verkställigheten

Den första ansökan om uppskov skjuter upp verkställigheten av ett fängelsestraff eller av flera fängelsestraff som ska verkställas samtidigt tills ett beslut fattats om ansökan. En behörig verkställighetsmyndighet avgör om en ny ansökan som gäller samma straff har en sådan verkan.

10 §

Beslutanderätt

Direktören för bedömningscentrumet eller den tjänsteman som i arbetsordningen förordnats till direktörens ställföreträdare beslutar om i 3 § och 4 § 1 och 2 mom. avsett uppskov med fängelsestraff och i 6 § avsett återkallande av sådana uppskov. En utmätningssman beslutar om uppskov med i 4 § 3 mom. avsett förvandlingsstraff och om återkallande av uppskov. Utlåtande från Brottspåföljdsmyndighetens hälsovårdsenhet ska begäras när uppskov söks av hälsoskäl.

Den tjänsteman som svarar för verkställigheten beslutar om den betalningstid som avses i 7 §.

Beslut om efterlysning av den dömda och om återkallande av efterlysning fattas av den tjänsteman som svarar för verkställigheten eller av en sådan tjänsteman vid verkställighetsenheten som förordnats av verkställighetsdirektören.

11 §

Rätt till gripande och handräckning

En utmättningsman kan gripa den som försöker undgå verkställighet av fängelsestraff. Den gripne skall utan dröjsmål överlämnas till polisen.

Utmättningsmannen har rätt att få handräckning av polisen vid utförandet av verkställighetsuppdraget.

12§

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om inledande av fängelsestraff och om uppskov med verkställigheten samt om betalning av böter i fängelse utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 kap.

Ankomst till ett fängelse och placering i fängelset

2 §

Intagning i fängelse

Intagning i fängelse skall grunda sig på ett skriftligt verkställighetsförordnande. Bestämmelser om intagning av häktade i fängelser finns i häktninglagen.

11 §

Rätt att gripa

En tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten kan på ett område som hör till en enhet som avses i 4 § i lagen om Brottspåföljdsmyndigheten gripa en dömd som är efterlyst med stöd av 2 a § för inledande av verkställigheten. Gripandet av den efterlyste ska anmälas till polisen. Den gripne kan vid behov överlämnas till polisen.

12 §

Närmare bestämmelser och föreskrifter

Närmare bestämmelser om inledande av fängelsestraff och om uppskov med verkställigheten, om verkställighet av en dom utan laga kraft, om hörande och efterlysning av den dömda samt om betalning av böter i fängelse utfärdas genom förordning av statsrådet.

Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet meddelar närmare föreskrifter om de grunder på vilka det bestäms vilken enhet vid Brottspåföljdsmyndigheten som ska höra den dömda.

4 kap.

Ankomst till ett fängelse och placering i fängelset

2 §

Intagning i fängelse

Intagning i fängelse ska grunda sig på en verkställighetshandling som avses i 2 kap. 1 a § och på ett anmälningsföreläggande eller en efterlysning som utfärdats för verkställighet av domen. Intagning i fängelse av en per-

son som dömts till förvandlingsstraff ska basera sig på ett anmälningsföreläggande av en utmättningsman eller på efterlysning. Bestämmelser om intagning av häktade i fångelser finns i häktninglagen.

3 §

Ersättning för resekostnader

De kostnader som en fånge som anländer till ett fängelse och friges därifrån har för resor på finskt territorium betalas med statsmedel.

3 §

Ersättning för resekostnader

De kostnader som en fånge som anländer till ett fängelse och friges därifrån har för resor på finskt territorium betalas med statsmedel. *Detta gäller även resekostnader som den dömda har för sådant hörande vid en enhet vid Brottspåföljdsmyndigheten som gäller inledande av fängelsestraff. Kostnaderna ersätts i enlighet med kostnaderna för användning av det billigaste allmänna fortskaffningsmedlet.*

11 §

Beslutanderätt

Direktören för ett bedömningscentrum ska besluta om planen för strafftiden och placeringen av en fånge i fängelse. Centralförvaltningsenheten vid Brottspåföljdsmyndigheten beslutar om de öppna anstalter och öppna avdelningar där fångar övervakas tekniskt på det sätt som avses i 1 § 2 mom.

11 §

Beslutanderätt

Beslut om planen för strafftiden, placeringen av en fånge i fängelse och tidpunkten för anmälan till fängelset fattas av bedömningscentrumets direktör eller av en tjänsteman som i arbetsordningen förordnats till direktörens ställföreträdare eller av en i brottspåföljdsregionens arbetsordning förordnad direktör för en byrå för samhällspåföljder.

Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet beslutar om de öppna anstalter och öppna avdelningar där fångar övervakas tekniskt med hjälp av anordning enligt 1 § 2 mom.

Denna lag träder i kraft den 20 .

I ärenden som gäller verkställighet av fängelsestraff och beredningen av verkställigheten ska gällande bestämmelser tillämpas när beslut fattas eller andra verkställighetsåtgärder vidtas. Bestämmelserna i denna lag ska dock tillämpas om ärendet efter lagens ikraftträdande tas upp till ny behandling på grund av förändrade förutsättningar eller av

26
Gällande lag

RP 110/2014 rd
Förlydelse

någon annan motsvarande orsak.